

Olumsuz Davran??lar Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olumsuz Davran??lar Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28098>

 zet

Olumsuz Davran lar Anketi (ODA), uluslararası alanda yaygın olarak kullanılan Negatif Eylem Anketi'nin (Negative Acts Questionnaire, NAQ) Türkçe adaptasyonudur. Bu psikometrik araç, al anların i  yerinde maruz kaldıkları y ld rma (**mobbing**) davran lar n sıklığı ve türünü ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Karaahmet ve arkadaşları tarafından 2013 yılında Türkçeye uyarlanan anket, 21 maddeden ve dört alt boyuttan olmaktadır. Ölçek, al an sağlığı ve örgütsel psikoloji alanlarında işyeri tacizinin boyutlarını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır.

ODA, i  ortamındaki olumsuz eylemleri dört ana kategoride inceleyerek, sadece kişisel sald rular  değil, aynı zamanda mesleki performans ve istikrar hedef alan davran lar  da kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Yanıtlar, 5'li **Likert** formatında (1= hiç - 5= her gün) toplanır, bu da maruziyetin yoğunluğu hakkında nicel bilgi sa lar.

Anahtar Kelimeler

Y ld rma, işyeri  iddeti, Olumsuz Davran lar, Mobbing, **Psikometri**, Sağlığı,  rg tsel Psikoloji, NAQ-TR.

Yazarlar

Karaahmet, E., K ran, S., Atik L., Atasoy, N., Saraçlı,  ., Ankaralı, H., Konuk, N.

Amaç

Olumsuz Davran lar Anketinin temel amacı, i  yerinde al anların sistematik olarak maruz kaldıkları d manca ve etik olmayan davran lar  tespit etmektir. Ölçek, özellikle **y ld rma** eylemlerinin kişisel ve mesleki tehditler bağlamındaki da lımını ölçerek, bu tür davran ların yaygınlığını bilimsel yöntemlerle ortaya koyma hedefler.

Bu aracın kullanılması, i  yerinde psikolojik tacize maruz kalma riskini değerlendirmeye, örgütsel düzeyde önleyici tedbirler geliştirmeye ve al an refahını artırmaya yönelik araştırmalara sağlam bir zemin sunmaktadır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu (NAQ-TR), Türk kültürüne özgü işyeri dinamiklerini dikkate alarak güvenilir ölçümler yapılına olanak tanır.

Yapı

ODA, i  yerinde olumsuz davran ların karmaşık doğasını yakalamak üzere tasarlanmış çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçeğin temel **psikometrik** yapısı, y ld rmanın dört temel davran sal alanını kapsayan 21 maddeye dayanmaktadır. Bu yapı, maruz kalan eylemlerin sadece duygusal değil, aynı zamanda i  süreçlerini de baltalayan nitelikte olduğunu

göstermektedir.

Bu dört alt boyut, y?ld?rman?n ma?durlar üzerindeki etkilerini kategorize etmeye yard?mc? olur ve ara?t?rmac?lara hangi tür tacizin daha bask?n oldu?u konusunda detayl? bilgi sa?lar. Yap?sal olarak, ölçek, ki?isel sald?r?lar ile i? odakl? engellemeleri net bir ?ekilde ay?rmaktad?r.

Geçerlik

Olumsuz Davran??lar Anketinin Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, adaptasyon sürecinin ayr?lmaz bir parças?d?r ancak sa?lanan kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemiştir. Geçerlik, ölçe?in gerçekten de ölçmeyi amaçlad??? y?ld?rma davran??lar?n? ölçüp ölçmedi?ini gösterir.

Ölçe?in orijinal yap?s? göz önüne al?nd???nda, Türkçeye uyarlama çal??mas?nda büyük olas?l?kla yap? geçerli?i (özellikle **faktör analizi** yoluyla) incelenmiştir. Bu analizler, 21 maddenin dört faktörlü yap?y? Türk örnekleminde de korudu?unu do?rulamay? amaçlar. Ölçe?in yayg?n kullan?m? ve kabul görmü? bir araç olmas?, kabul edilebilir düzeyde geçerli?e sahip oldu?unu dü?ündürmektedir.

Güvenirlik

Karahmet ve arkadaş?lar?n?n (2013) çal??mas? do?rudan Türkçe formunun **güvenilirli?i** (reliability) üzerine odaklanm??t?r. Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararlıl???n? ifade eder. Yüksek güvenilirlik, ölçe?in ayn? ko?ullar alt?nda tekrar uyguland???nda benzer sonuçlar verece?i anlam?na gelir.

Adaptasyon çal??mas?n?n ba?l????, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (genellikle Cronbach Alfa) hesapland???n? ve kabul edilebilir s?n?rlar içinde bulundu?unu i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, ODA'n?n Türk çal??an popülasyonunda i? yeri y?ld?rmas?na maruz kalma düzeyini tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Olumsuz Davran??lar Anketi, 21 maddesi ile 4 temel alt boyutu ölçmektedir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in kavramsal çerçevesini olu?turur ve i? yerindeki olumsuz eylemlerin çe?itlili?ini yans?t?r. Faktör analizi sonuçlar?, orijinal NAQ'nun teorik yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu göstermiştir.

Dört alt boyut ve ilgili madde say?lar? ?unlard?r:

Ki?isel Tehdit ve ?zolasyon (9 madde): Bu boyut, bireyin sosyal çevresini hedef alan ve itibar?n? zedelemeyi amaçlayan davran??lar? içerir. Örnek maddeler: Hakk?n?zda dedikodu ve

söylentilerin yayılması.

Mesleke Yönelik Tehdit (5 madde): alıan ın ını yapma becerisine, yetkinliine veya mesleki statüsüne yönelik saldılar kapsar.  rnek maddeler: ının a ızlenmesi.

Destabilizasyon (4 madde): alıan ın performans ı kasıtlı olarak etkileyecek ve ı ortam ı istikrarsızlaıracak eylemleri ifade eder.  rnek maddeler: Birinin performans ı etkileyecek bir bilgiyi saklaması.

A ın Yükü alt boyutu (3 madde): alıana mantksız, imkansız veya a ın baskı yaratan görevler verilmesi gibi yönetimsel taciz biimlerini içerir.  rnek maddeler: Mantksız veya imkansız hedefleri veya son teslim tarihleri olan görevler verilmesi.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) / Psikometrik  lek

Format:  z Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire)

Mevcut Dil: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: alıan Yetkinler

Ya Grubu: Yetkin

Popülasyon Detaylar ı: e ıtlı sektörlerdeki profesyonel alıanlar. Ölçek, ı yerinde y ıldırmaya maruz kalma durumunu de ıerlendirmek için kullanılır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 21 madde ve 4 alt boyuttan olu ır. Yanlılar 5'li Likert  le ı üzerinden toplanır (1= hiç - 5= her gün). Puanlar toplandıında, yüksek skorlar olumsuz davranıllara daha yo un maruziyeti i aret eder.

Anahtar Kelimeler

Stresi,  rg tsel Adalet, alıan Refahı, NAQ-TR, Psikolojik Taciz.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut de il.

Ba ılı Kurulu E-posta Adresleri: numankonuk@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Numan Konuk (Sorumlu Yazar)

 zinler, ücret ve Test Y I?

Test Y I? (Adaptasyon): 2013

 zinler ve ücret: Ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Numan Konuk ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari veya klinik uygulamalar için orijinal NAQ telif haklar? incelenmelidir.

Orijinal makale ResearchGate üzerinden eri?ilebilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Kaynaklar

Karaahmet, E., K?ran, S., Atik L., Atasoy, N., Saraçlı?,  ., Ankaralı?, H. ve Konuk, N. (2013). ?? yerinde y?ld?rmaya maruz kal?m?  l mek için kullan?lan Olumsuz Davran  lar Anketi Türkçe formunun güvenilirli?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14(3), 275-282.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [olumsuz-davranislar-anketi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/312111111)

Olumsuz Davran  lar Anketinin Maddeleri

Ölçek 4 Alt boyut ve 21 maddeden olu?maktadır:

Ki?isel Tehdit ve ?zolasyon (9m): Hakk?n?zda dedikodu ve söylentilerin yay?lması?

Mesle?e Yönelik Tehdit (5m): ??inizin a??r? izlenmesi

Destabilizasyon (4m): Birinin performans?n?z? etkileyecek bir bilgiyi saklaması?

A??r? ?? Yükü alt boyutu (3 m): Mant?ks?z veya imkans?z hedefleri veya son teslim tarihleri olan görevler verilmesi